Zesde Jaer. N° 15. Zaterdag, 16 April 1859.

DE POSTRYDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

De POSTRYDER verschynt eens per week, 's zaterdags.
Men schryft in te Tongeren by de W^e J.-P. Collée, boekdrukker en uitgever van dit blad, groote markt, n° 20, en by alle postdirecteurs.
Alle toezending van brieven, annoncen, geld, enz, moet gefrankeerd zyn.

Het abonnement vooraf betaelbaer is bepaeld op 5 fr. per jaer.
» » » 3 fr. per half jaer.
Een blad afzonderlyk . . . . . 20 centimen.
De aenkondigingen, per drukregel. . . . 15 »
De reklamen » . . . . 25 »

By het zenden van aenkondigingen is eenieder verzocht duidelyk uit de drukken of dezelve in den POSTRYDER alleen, of wel ook in het fransch blad, le COURRIER DU LIMBOURG, moeten opgenomen worden. Deze laetste, voor verscheidene achtereenvolgende keeren gegeven genieten voordeeliger conditiën.

TONGEREN, DEN 16 APRIL.

De ontginningen.

Sinds eenige jaren is er veel gesproken en veel geschreven over het bebouwbaer maken van heiden in de Kempen en in Luxemburg, en intusschen hebben onze provintiën gronds-verbeteringen zien bewerken, die veel gewigtiger zyn dan die welke in de provinciën Antwerpen en Luxemburg volbragt zyn en er gedurende een geruimen tyd nog zullen volbragt worden.

In de nabyheid der scheidspalen van verscheidene vlaemsche gemeenten, trof men nog onlangs gronden aen, die een onbeduidende waerde hadden en weinig beteekenende vruchten leveren. Men kocht deze ten pryze van 400 tot 800 franks per hectaer. Zelfs ook als ze met hofsteê-gebouwen waren bezet, verpachtte men ze voor 25 franks. Het eiken kapbosch had opgehouden iets voor te brengen, doordien de houtroovers hetzelve geen tyd meer lieten om te groeijen. De sparrenbosschen, na ter nauwernood een paer hakkingen te hebben ondergaen, keerden tot den staet van heide terug. Doelmatige werken hebben een einde gesteld aen dien staet van zaken. Trouwens het voordeel van zyne zorgen en geldmiddelen te besteden aen grondsverbeteringen in volkryke gemeenten, eerder dan in gewesten waer het gebrek aen werklieden zich laet gevoelen, waer de aftrok der vruchten en het vinden van pachters niet vooraf verzekerd zyn, dit voordeel, zeggen wy, is klaerblykend.

De wyze waerop een land te ontginnen is, hangt van de plaetselyke gesteldheid af. Is er gebrek aen volk en bevindt men zich in het byzyn eener groote niets voortbrengende uitgestrektheid gronds, men moet hoofdzakelyk op het aenkweeken van bosschen bedacht zyn. Wilde men er bouwland of weiden aenleggen, men zou er drie of viermael meer kapitalen en tyd aen moeten besteden. Ten overige, alvorens te beginnen, moet men juist weten wat elke ontginningswyze aen geld en zorgen moet kosten, het is om dit verwaerloosd te hebben, dat zooveel ontginners zich ruïneerden en hunne poogingen vruchteloos zagen blyven.

Indien de grond, die men tot bosch wil omwerken, nagenoeg vry is van zware wortels, eene enkele omspitting is toereikend; deze moet bestaen in het opligten der graszoden en het delven derzelve ter diepte van 30 tot 40 centimeters. Geldt het de verandering tot sparrenbosch van een bebouwbaer land, greppels ter diepte van 10 centimeters en op 60 centimeters van een getrokken, by middel van den ploeg, zullen de dennen plantsoenen kunnen ontvangen, zonder dat men tot andere voorafgaende toebereidselen gedwongen zy. Die handelwyze, welke van ouds in het land van Waes in zwang is, werd onlangs aengeprezen als eene ontdekking die zoo even door eenen landbouwkundige uit de Kempen kwam gedaen te worden, 35,000 eenjarige sparreplantsoenen zyn genoeg voor het bezetten van een hectare sparrebosch, het welk aldus, de weerde des gronds niet medegerekend, 150 fr. zal kosten.

Behelst de bodem wortels, hetzy van een oud eiken kapbosch, hetzy van een tot aen den voet afgehakte sparrenbosch, de omploeging moet ter diepte van 75 tot 100, ja tot 110 centimeters geschieden. Loopt het aen op een reeds meermaels vernieuwe sparrenbosch, of heeft men een ondoordringbare ondergrond voor handen, de onkosten zullen viermael aenzienlyker wezen.

In de zeven of acht eerste jaren zal men in het bosch niets te verrigten hebben. Als de eerste snoei alsdan moet geschieden, men neemt eene rei of acht weg, en ter plaets, welke zy besloeg, graeft men eene greppel ter breedte van 75 en diepte van 50 centimeters, waervan de aerde zal op hoopen geworpen worden tusschen de sparren, die men zal laten staen; vooreerst zal men de takken afgesneden hebben van den bodem tot de hoogte van eenen meter, alsook al de sparen die niet goed opwassen. Gewoonlyk brengt dat werk geene winst by, dewyl de onkosten van graving der greppels en van snoei de opbrengst van het hout verslinden.

Twee of drie jaren nadien zal eene nieuwe snoeijing plaets hebben; eene kroon van takken zal worden afgenomen en al de digte sparren zullen uitgedund worden, zoodat zy het bosch bezetten op den afstand van eenen meter van elkander verwyderd zynde. Aldus zullen er tien duizend per hectaer overblyven. Deze werking zal eene winst van 75 tot 100 fr. per hectaer aenschaffen, niettegenstaende de kosten van uitgraving der greppels, die men deze mael ter diepte van eenen meter zal brengen. Men mag rekenen dat van dit oogenblik af een sparrenbosch, zelfs dan ook als het maer langzaem opgroeit, even zooveel als de beste landen zal opbrengen, en dat het, na verloop van 50 jaren uitgekapt, in het geheel 1500 fr. zal opgeleverd hebben.

Indien men de natuer de zorg mag overlaten van eene doelmatig uitgevoerde boomplanting goede gevolgen te doen voortbrengen, en het is niet even zoo met het bouwland; het bouwland vraegt aenhoudende zorgen, en de beste bewerkte ontginning ontslaet niet altyd van tot zeer kostelyke werken over te gaen. Nog schadelyker is het, weiden daer te stellen verre van rivieren, zooals die welke men in de Kempen vindt. Naer het verslag van den heer ingenieur Magis, hebben de meesten dier meerschen, die van 1200 tot 1400 fr. per hectaer aen bewatering, effenleggen en bemesting kosteden na verloop van drie jaren nieuwe en aenzienlyke uitgaven vereischt.

In het midden van digt opeen gedrongen bevolkingen moet men niet aerzelen de braeklanden, als deze niet zeer uitgestrekt zyn, tot bouwlanden of weiden te veranderen, indien de bodem maer daertoe geschikt is; doch dan moet men niet naer de onkosten omzien. Een verkeerdelyk ontgonnen land zal deszelfs eerste bebouwers tot ondergang brengen en voor deszelfs eigenaer eene bron van onaengenaemheden wezen.

De eerste punten, die men behoeft te onderzoeken, zyn de aert van den grond en van den ondergrond, de meer of min volmaekte effendigging der oppervlakte en de middelen tot afloozing der waters. Indien men, zooals het meestendeels het geval is met de onbebouwde gronden in Vlaenderen en in de provincie Antwerpen, dorre zandgronden voor handen heeft, mag men niets verzuimen om hen meer vastheid en plantaerde te verschaffen.

De spade alleen is goed geschikt voor de ontginning: zy brengt de aerde naer de te lage plaetsen, verdeelt zoo gelyk als het maer kan wezen de lage besten grond, haelt de yzerachtige zandsteen te voorschyn of breekt dien en geeft de vereischte diepte aen de afloozingsgreppels. Na de kalk en de afval van gewassen, is het de klei die het meest verbetering aen de zandgronden toebrengt; 200 teerlingmeters rivierslyk zyn genoeg voor eene hectaer. Velen hebben gemeend dat soort van vette te kunnen missen; ja, wy hebben er gezien die, na de aerde te hebben omgespit, oogsten wilden bekomen by middel van den guano. Deze hebben hunne moeite en hun mest verloren. Zonder voorafgaende versterkingen kan men slechts na het gebruiken van verscheidene bemestingen, by middel van verschillende vetten, oogsten verkrygen.

Men vindt nogtans vooral in de Kempen, eenige ledige gronden, die, om eene bebouwing te ondergaen, enkelyk noodig hebben omgespit en bemest te worden,

---

DE ZOTTEN VAN SINT LIEVEN.

KRONYK VAN DEN TYD VAN KAREL-DE-STOUTE. 1467.

I. — De bedevaert.

De lust tot avondturen, tot buitengewoone dingen, tot verafgelegene togten is het onderscheidings-karakter der middeleeuwen. Er is in de geschiedenis der volken geen een ander tydvak te vinden dat dezen byzonderen stempel gedragen hebbe, waervan men zich eenigzins gedwongen vindt den oorsprong toe te schryven aen den oorlogszuchtigen geest die het leenwezen kenmerkte, aen die woelingskoorts, aen die fiere noodzakelykheid van beweging die alsdan geheele geslachten als het ware door een geweldigen brand verslond.

De kruisvaerden werden geenszins ondernomen met het oogwit van trotsche en verhevene denkbeelden te verwezenlyken; het was de godsdienst, het was de vurige wensch van de heilige plaetsen te zien waer de Zaligmaker geleefd had, van weinig bekende, weinig bezochte gewesten te gaen doorkruisen en doorzoeken, die op zekere tydperken die yver- en vuervolle bevolkingen, die zich door gansch Syrien en Palestinen gingen verspreiden, in eene gistende woeling deden komen. Edoch, deze echt moeijelyke togten grepen slechts plaets by afwisseling van tyden, tusschen de welke het volk iets anders noodig had om zyne rustelooze geestgesteltenissen staende te houden. Het waren de bedevaerten die zich met deze taek belastten. In Frankryk, Duitschland, Engeland en by ons, bestonden er menigvuldige oorden die vermaerdheid verworven hadden door de mirakelen die er geschied waren, af door de relikwiën van dezen of genen heilige die daer rustte. Deze plaetsen lokten tot zich, op zekere tyden des jaers, de godvreezende volksschaer die daer eenigerwyze hèr geloof kwam hertemperen, en hare nederige offerande he zy in zilver, het zy in gelden kwam neêrleggen, heilige aelmoezen die alom het beste deel bybragten tot het stichten vanheerlyke kathedralen, prachtige kerken, ruime kappellen die hedendaegs nog het voorwerp onzer verwondering uitmaken.

Anderen gingen er troost putten voor hunne kwalen, nog anderen gingen er den ol hunner erkentenis betalen en den hemel dankbeden toeturen om hun de gezondheid terug geschonken of eenige andere weldaed verleend te hebben. De bedevaert was een ruim godsdienstig feest waeraen al de standen der saenleving, ryken en armen, grooten en kleinen zich beijverden deel te nemen; van dezen vervroomde zy de ziel aen genen bragt zy overvloedigen troost by, aen allen eed zy de begeestering en de vreugd ten top stygen. De bedevaert was nog eene straf die men den pligtigen oplegde; alsdan geloofde men immers dat eene boetpleging aan godsdienstigen aard veel kon bydragen aen de zedelyke verbeering des menschen.

Aldus zonden de egters ook misdadigers hunne schelmstukken uitboeten, blootsvoets en blootshoofds, naer Sint-Jacobus, in Galicia; naer St-Gillis, in Provintien; naer O.-L.-V. van Roche-Madou, naer Riga, naer Ratisbonne, naer Lubeek. Deen moesten al bedelende gaen, anderen zonder ooit te spreken, naer St-Andreas, in Schotland, naer York, naer Venedien, naer Ste-Sophia, naer Constantinopel, in het eiland Cipres. Er waren 180 verschillige bedevaerten waer de magistraten van Gent eertyds hunne pligtigen mogten dwingen naer toe te trekken.

Dikwyls omeenen misslag uit te boeten, of om zekere gratie van de hemel te bekomen onderwierpen zich de magtigste vorsten van lieverleden aen deze godvruchtige reizen. Men ent soortgelyken boettogten van Lodewyk XI naer Amboise. Karel-de-Stoute beloofde eens, indien hy er in gelukte zynen eeuwigen vyand, den Koning van Frankryk, te verslaen, te voet van Brussel naer Bolonje-op-zee, met geheel zyn hof, eene pelgrimsreis te doen naer Onze-Lieve-Vrouw. Na zynen zegen hield de hertog zyne belofte en legde de reis af. Albert en Isabella trokken processiegewys naer Scherpenheuvel, en in deze laetste tyden zag men ook de Keizerin Maria-Theresia, met een godsdienstig oogwit, de kerk van O.-L.-V. van Halle bezoeken. Gewis zyn dergelyke godvruchtige oefeningen in onze hedendaegsche grondwettelyke zeden weinig meer te vinden; ten anderen, de kerkelyke overheid zelve, de misbruiken willende voorkomen welke zy meermaels na zich sleepten, zocht meer dan eens dezelve af te schaffen. Edoch het volk heeft ze niet alle vergeten, en heden nog, en wel vooral ten platten lande, aenziet het nog de bedevaert als eenen geheiligden pligt dien men alle jaren met nauwkeurigheid volbrengt.

In België waren er eertyds menige plaetsen waer, op zekere dagen des jaers, de geloovigen zich heen begaven; verscheidene der zelve genieten nog heden het voorregt de volksmenigten er heen te lokken. Slechts zullen wy hier Halle, Scherpenheuvel, O.-L.-V. van Bystand (*Bon-Secours*), Bavichove, Rosebroeck aenstippen. De bedevaert naer St-Hermes, te Ronsse, is eene der vermaerdste gebleven: de plegtmatige omgang dien de pelgrims moeten afleggen is zeven uren lang en strekt zich uit tot aen Kersselareberg, by Audenaerde.

De adelen, de magistraten, de grootste heeren namen dikwyls stoetsgewys deel aen deze uitstappen, die voor oogmerk hadden het aenroepen van eenen heilige, het eeren van een mirakuleus beeld, eene vermaerde processie, de jaerlyksche wyding van een water, eenen boom of een veld. Zoo zond, by voorbeeld de stad Gent met volle plegtigheid naer Doornik, eene afvaerdiging, samengesteld uit schepenen